

ГЛАДУН А. В., МАРТИНІВ Є. С., здобувачі вищої освіти
Науковий керівник – **ОВОД Л. В.,** к.е.н, доцент,
доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Актуальність. Система освіти України сьогодні в умовах військової агресії опинилася в нових реаліях функціонування, а перед освітніми закладами постали різноманітні питання, які до сьогодні ніхто не вирішував. Війна негативно впливає на здійснення освітнього процесу, організацію та ведення обліку в закладах освіти, а це зумовлює потребу в гнучкій трансформації діяльності освітньої сфери, особливо на період дії воєнного стану.

Сучасні умови, в яких функціонують заклади освіти, характеризуються численними проблемами у фінансуванні й виконанні бюджетів усіх рівнів, а також в організації бухгалтерського обліку.

Результати дослідження. Не дивлячись на численні проблемні аспекти, бухгалтерський облік в установах державного сектору є впорядкованою системою збирання, реєстрації, обробки та узагальнення інформації про склад та джерела формування загального й спеціального фондів бюджетів, інституційні зобов'язання, фінансові операції та процеси тощо. Він має «свої особливості:

- організація бухгалтерського – обліку за пунктами бюджетної класифікації;
- роздільний облік отриманих асигнувань з різних рівнів бюджету та власних доходів;
- розподілити облік витрат за джерелами покриття;
- окремий облік готівки та фактичних витрат;
- контролюють виконання кошторису видатків;
- бухгалтерський облік і звітність суворо відповідають вимогам нормативних документів;
- відомості про облікову професію для органів культури, науки, освіти, управління;
- відсутність попередньої оплати за товари, послуги, виконані роботи тощо» [1, с. 90].

Сьогодні в обліковій системі установ державного сектору, у тому числі закладів освіти, можна виділити такі основні недоліки:

- використання двох методів ведення бухгалтерського обліку: касового (при виконанні кошторису відповідного бюджету) і метод нарахувань (при обліку здійснення господарської діяльності виконання кошторису);
- відсутність в бухгалтерському обліку єдиної методики відображення розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами господарських операцій з фінансовими та не фінансовими активами, капіталом

та фінансовим результатом, зобов'язаннями, а також виконання державного і місцевого бюджетів;

– паралельне формування звітності про виконання бюджетів для Державного казначейства і для головних розпорядників коштів. Великі обсяги інформації повторюються, але частина звітних даних містить іншу інформацію;

– виділення асигнувань з бюджету для покриття видатків, однак більше ефективною системою є система погашення зобов'язань та інші [2].

Облікова політика установ державного сектору, зокрема закладів освіти, «містить обмежений перелік альтернатив вирішення облікових проблем, зокрема,... щодо витрат (перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції, робіт, послуг, перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу)» [3, с. 62]. А тому вона потребує реформування у напрямку лібералізації за рахунок надання розширених прав керівникам у сфері менеджменту, а бухгалтерам щодо побудови ефективної інформаційно-облікової системи, зокрема, у напрямку вибору її елементів, кореспонденції рахунків.

Головною метою удосконалення обліку в бюджетних установах, у тому числі в закладах освіти, є зростання прозорості, якості, оперативності та достовірності облікової інформації щодо видатків та витрат, а також повне висвітлення її в бюджетній, управлінській та фінансовій звітності.

Тому, основними напрямками реформування бухгалтерського обліку в установах державного сектору освітнього спрямування є:

– адаптація законодавства України з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності установ державного сектору відповідно до міжнародних вимог шляхом перегляду нормативно-правового та методичного забезпечення ведення обліку виконання бюджетів органів державного сектору;

– впровадження в бюджетних установах єдиної законодавчої методики оперативного обліку асигнувань та видатків з метою отримання повної, достовірної, сумісної, прозорої інформації про фінансову систему країни та порівнянню інформацію про фінансовий стан країни;

– впровадження єдиної облікової політики, розробка методичних рекомендацій з ведення та організації обліку та звітності щодо окремих об'єктів відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі;

– інтегрування плану рахунків установ державного сектору із бюджетною класифікацією.

Отже, модернізація обліку в установах державного сектору потребує формування єдиної правового та нормативного поля, що відповідають міжнародним стандартам обліку, кращої методології звітності та впровадження сучасних інформаційних технологій. Автоматизація бухгалтерського обліку в закладах освіти, використання нових технологій покликана вирішити різні облікові завдання:

– підвищення оперативності обліку;

- впровадження управлінського обліку та складання управлінської звітності;
- здійснення управлінського аналізу та прийняття ефективних управлінських рішень.

Для оптимізації ведення бухгалтерського обліку видатків в в закладах освіти необхідна деталізація рахунків обліку на рівні синтетичних рахунків, субрахунків за кодами економічної класифікації видатків та за рахунками аналітичного обліку освітніх послуг та випуску продукції (надання послуг). Аналітичними рахунками до субрахунків обліку видатків, наприклад, може бути виокремлення в бухгалтерському обліку інформації за видами матеріальних витрат, амортизації тощо.

Висновки. В комплексі запропоновані заходи з удосконалення обліку в установах державного сектору, зокрема в закладах освіти, покликані покращити планування, облік, організацію праці облікового персоналу та підвищити ефективність діяльності.

Список використаних джерел:

1. Слюсар С.Т. Організація обліку в установах державного сектору України: міжнародний контекст. *Економічний вісник університету. Економіка і управління*. 2022. Вип. №53. С. 88-93.
2. Канєва Т. Стан і перспективи розвитку обліку в державному секторі України. *Вісник КНЕУ*. 2018. № 5. С. 33-40.
3. Гевлич Т. І., Гевлич Л. Л. Удосконалення облікової системи суб'єкта державного сектору як напрям оптимізації управління. *Актуальні проблеми теорії менеджменту, маркетингу та фінансів : наукові ідеї та механізми реалізації* : матеріали. Всеукр. (із заруб. уч.) наук. конф. / Донецький національний технічний університет, 12-13 трав. 2021 р., м. Покровськ: ДВНЗ «ДонНТУ», 2021. 378с. С. 60-62.

